

Interviu cu conf.univ.dr. Valentina Marinescu

Interviu cu doamna Valentina Marinescu, Conferențiar Universitar Doctor la Universitatea din București, autoarea articolului "[Impactul Hallyu în România](#)". **Care a fost impactul cu cultura coreeana si cu Coreea, in conditiile in care cunosteti deja multe despre aceasta tara?** Nu stiam decat "informatie de mana a doua", din carti, de pe internet sau de la alte persoane, deci practic nu "stiam" ceva clar, ci doar reconstructii ale unei tari prin literatura sau povesti personale. Din pacate am stat prea putin pentru a intelege multe aspecte dar recomand contactul direct cu o societate pentru a o intelege. Pe rand la intrebarea dvs: - Contactul cu cultura coreeana "acasa" la ea. Pentru mine a fost foarte important sa pot sa vad cum se construiesc in interior un "brand" de tara (e un proces complex care are si o componenta interna nu doar externa), astfel incat ceea ce fac coreeni in aceasta privinta este demn de a fi dat ca exemplu. Apoi, cultura coreeana este foarte diversa. La noi au patruns filmele, serialele, muzica si gastronomia :). Si dintre ele mai vizibile sunt serialele (istorice sau actuale-mai ales "comediile romantice") si K-Pop. Mai putin am fost expusi, de exemplu, la literatura lor care este extrem de deosebita in contextul asiatic-ma gandesc la faptul ca sunt putine traduceri din scriitorii contemporani coreeni la noi. Scriitorii coreeni exceleaza in ceea ce noi numim "proza scurta" (nuvele) si intalnirea cu literatura de acest tip este o experienta deosebita, indeosebi in cazul scriitoarelor (**Gong Ji-young, Park Wan-suh, Ch'oe Yun, Park Kyong-ni** sunt cateva scriitoare din acest "val" coreean). Si mai putin stim despre arta populara-cantece, dansuri si semnificatiile lor specifice in constructia identitatii nationale a coreenilor. De exemplu, in iulie cand am fost la un spectacol de la **Seoul Nori Madang** am vazut un dans realizat de doua persoane costumate asemeni yangbanilor dar nu stiam nimic despre acest dans. Abia mult mai tarziu, la Busan/Pusan am vazut (la Muzeul National din Busan/Pusan) ca acel dans este una dintre "*Comorile nationale*" ale Coreei, si anume Intangible Cultural Property No. 3 - [Dongnae Crane Dance](#). Si nici acum nu stiu foarte multe despre el (decat ce se poate gasi pe net, prin carti) dat fiind ca este plin de semnificatii ascunse unui european care sta numai cateva luni in tara in cauza. Cred ca oricui i-ar placea sa stie mai multe despre aceste aspecte culturale necunoscute inca la noi, eu am dat numai doua exemple. - Cred ca muzeele de istorie din Coreea sunt printre cele mai bune din intreaga lume. Sunt foarte "didactice" si foarte bine organizate, asa cum in Europa sau in America nu prea gasesti. In general se presupune ca vizitatorul vine la muzeu nu numai sa "admire" exponatele ci, mai ales, sa invete. Astfel incat in Coreea astfel de spatii sunt mari, extrem de mari (Muzeul National din Seoul poate fi vizitat doar in doua zile "in fuga") iar obiectele prezentate sunt insotite de explicatii in patru limbi –coreeana, chineza, japoneza si engleza. Mai mult, exista numeroase locuri in muzeu - in sectiunile lui - unde sunt prezentate filme (desene animate) cu evenimentele istorice acoperite de expozitia in sine. Chiar daca sunt facute pentru copii (care sunt foarte prezenti in muzee, fie impreuna cu scoala, fie impreuna cu parintii) ele pot fi vizionate si de adulti – mai ales de straini, care inteleg astfel mai usor ce este expus ca atare in acel lor. Apoi ai numeroase diorame cu scene de viata din perioada x sau, asa cum se intampla la **Korean Folk Village** sau muzeul "**Hur Jun**" din Seoul, cu evenimente fie din existenta oamenilor obisnuiti in variate anotimpuri (cazul prim) fie din viata medicului Hur Jun.

Alături de aceasta ai și spectacole “ilustrative” pentru unele muzee. Este cazul lui Korean Folk Village (pe care l-am văzut de trei ori) unde în bilet ai inclus și patru spectacole diferite: dansuri populare, spectacol de călărie, mersul pe sarmă și nunta tradițională. Sau, așa cum se întâmplă în Gyeongju, ai secțiuni întregi dedicate doar unei tematici singulare – cazul buddhismului acolo – care fac ca întreaga secțiune să fie ca un fel de muzeu în muzeu. O mențiune specială merita făcută pentru templele și locurile speciale dedicate buddhismului și shamanismului din Coreea. Sunt locuri absolut deosebite, cu o atmosferă unică, fie că te duci la [Bulguksa](#), la **Beomeosa** sau vizitezi templul dedicat lui [Dangun](#) de pe muntele Namsan în Seoul.

- Contactul cu “Coreea acasă la ea” a fost din nou diferit de ceea ce se poate crede. În primul rând este vorba de o țară diferită în interiorul ei. Eu nu am văzut decât Seoulul, Pusanul/Busanul, Gyeongju și Jeonju, deci nu am, din nou, o imagine completă asupra ei. La ea mă refer mai jos. **Cum este Seoulul față de împrejurimi? Imaginea promovată de coreeni prin toate canalele de comunicare s-a suprapus peste constatările dvs.?** - Trebuie spus că Seoulul nu se suprapune Coreei de Sud. În Seoul trăiește jumătate din populația Coreei (Seoulul plus împrejurimile – zona metropolitană Seoul- cuprinde 20 milioane de oameni) în restul țării trăiesc încă 20 de milioane de oameni. De aici marile diferențe între Seoul și restul țării-este că și cum am mari Bucureștiul de câteva ori și am aduna populația României toată în el și am mai aduce încă 1 sau 2 milioane de undeva pentru a avea 20 de milioane (nu suntem 20 de milioane acum în România :)). Așa cum se spune despre București că nu este România la fel așa putea presupune (și parțial am văzut asta) că Seoulul nu este Coreea. Vorbim de a doua mare aglomerație urbană a lumii. Apoi vorbim de un oraș care s-a dezvoltat și modernizat în ultima jumătate de secol printr-un efort absolut remarcabil al tuturor locuitorilor țării (care au devenit, unii, locuitorii

lui) – de exemplu, o infrastructura excelenta care sa satisfaca nevoile unei densitati umane ridicate pe metrul patrat. Pentru a intelege de unde s-a plecat si unde s-a ajuns este interesant de mers la Muzeul de Istorie al Seoulului unde exista un traiect foarte “educativ” al evolutiei pe decade a urbanizarii si modernizarii orasului in sine dupa razboiul coreean. O fotografie chiar remarcabila este cea a unei femei care merge pe strada in anii 70 in minijupa si toti cei care o “depasesc” sau merg in sens invers fata de ea se intorc sa o priveasca. Eu cred ca e o imagine – cheie pentru modernizarea orasului in sine. Spun asta pentru ca dincolo de imagine, de oras ceea ce este important in Seoul si, de fapt, in Coreea, sunt oamenii. Asa ca daca la nivel de constatare urbanistica sau de imagine poti sa ai sau nu o corespondenta important este sa intelegi oamenii de acolo, ei “fac” peisajul. :) **Cum se comporta coreeni fata de straini? Sunt expansivi/reticenti? Stiu engleza, cat sa poata face comert (dvs. cum v-ati inteles cu ei, la magazin, la librerie etc.?)** -Raspunsul depinde de multi factori. Depinde de cine si cum merge acolo. Asta se intampla mereu cand pleci din tara. Intr-un fel vad eu Italia cand merg la o conferinta si altfel o vede o “badanta” venita din Romania sa munceasca acolo. Eu stau putin - cum am stat si la Seoul - ea munceste acolo. Eu sunt turist, ea este asemeni mie in Romania (“om al muncii”). Interactiunile mele sunt minimale cu locuitorii, ale ei sunt cotidiene (la fel cum se intampla si cu noi in Romania sau in Bucuresti). Deci este greu de dat un raspuns definitiv - eu am fost intr-o anumita pozitie, “turistica” de fapt. Daca stateam acolo cel putin un an si munceam acolo in timpul acesta vedeam alfel lucrurile. **Ce parere au despre Hallyu?** E un fel de “mandrie nationala”. De fapt, ei se mandresc cu asa ceva iar coreeni au si de ce - spun mai jos despre asta.

Ce considerati ca ar putea fi preluat si adaptat in societatea romaneasca? Asta e intrebarea-cheie. :) Multe, foarte multe. Sa incerc sa trec in revista numai cinci si vorbesc numai putin legat de ele: a. Respectarea regulei, a legii, a normei sociale; b.

Munca-tot ce este legat de ea (de la timpul cat se munceste pana la cat de corect se face orice activitate); c. Planificarea actiunilor; d. Dragostea de tara / Cat de mult isi iubesc tara e. Sentimentul si mandria apartenentei la un grup special-poporul coreean • Respectul fata de regula este, cred, baza societatii coreene. Si nu este vorba de legea data ieri sau acum 40 de ani-legile statului-ci de regula in sensul ei cel mai profund. Inainte de a fi buddhisti, ateii sau crestini coreeni sunt confucianisti iar confucianismul le ordoneaza si acum existenta si organizarea sociala. Deci este vorba de o societate extrem de ierarhizata, cu reguli stricte de comportament, de manifestare a respectului, a diferentei sociale, foarte ordonata si planificata. Asta se vede de la modul in care se circula pe autostrazi in week-end pana la modalitatea de adresare cotidiana in conversatii intamplatoare. Daca credem ca in Bucuresti sau in tara se creeaza aglomeratie pe sosele in week-end e bine sa vedem ce se intampla in Seoul si imprejurimi in timpul unei sarbatori cum este Chuseok-ul cand milioane de oameni pleaca simultan cu masina personala in afara orasului. Sau in week-endurile din Seoul. Cu toate acestea nimeni nu claxoneaza si nu cauta sa il depaseasca pe cel din fata lui in mod neregulamentar. Ce s-ar intampla daca in loc de 20 de insi care ar claxona ar fi 10.000 de insi care claxoneaza la unison si s-ar imbulzi sa “treaca in fata”, asa cum este la noi? Cati ar muri fizic intr-un astfel de eveniment? La fel cand circuli cu metroul sau autobuzul si stai la coada ordonat sa te urci in masina respectiva numai si numai prin fata, pe la sofer, nu pe unde apuci si pe unde vrei fara a-ti valida calatoria (pe principiul: “Daca ei ma fura le-o fac si eu lor asa”)? Ce ar fi ca in loc de 20 de persoane sa se imbulzeasca 60 sa intre in metrou in acelasi timp pe o unica usa, asa cum e la noi? Deci se respecta unele reguli nescrise si ele ordoneaza o societate in mod definitiv si clar. Tot legat de respectarea legii o forma a ei este respectul ierarhic. Cu alte cuvinte, respectul pe care il arata coreenii celor superiori in cadrul variatelor ierarhii: de varsta (tineri vs persoane de varsta a treia), educationale (persoane cu liceul vs persoane cu educatie superioara), ocupationale (muncitori vs profesori). Si asta incepe de la primele momente in care intri in vorba cu un coreean. Astfel incat de la inceput esti supus unei “baterii de intrebari” (care este paradoxala pentru europeni si americani): Cati ani (caci se vede daca esti femeie sau barbat)? Ce educatiei ai? Esti casatorit(a) sau nu? Ce meserie ai? Scopul “interogatoriului” este unul simplu - sa stie unde te plasezi in cadrul ierarhiei sociale – iar el (interlocutorul coreean) sa stie cum sa ti se adreseze. De aceea am spus ca eu am fost intr-o pozitie speciala in tot acest timp fie si pentru ca venind din mediul universitar si avand o varsta toate conversatiile erau diferite in cazul meu. Aducati la aceasta raspunsul la intrebarea ce caut eu acolo – am venit la institutia academica si ma ocup cu cultura coreeana si influenta ei in tara mea - si veti avea imaginea diferentei in cadrul interactiunilor cotidiene. De aceea mi-e greu sa dau un raspuns total, definitiv la intrebarea cum sunt ei, pentru ca ei fata de mine s-au comportat adecvandu-se statutului meu social, fiind foarte diferiti in adresare si comportament, ceea ce nu am intalnit in alte parti de lume, sincer. :) • Munca cred ca este cheia la ei, ca si la altii la care ne uitam mereu cu “disimulata” invidie. Pentru ca in Coreea se munceste de la 7 ani pana la pensie, sau, pana la moarte. Si se munceste constant, zilnic si se munceste mult, foarte mult ca perioada de timp intr-o zi (se afla pe primul loc ca numar de ore lucrate zilnic pe plan mondial). Se munceste din prima zi de scoala pentru a putea intra la facultate peste 12 ani – nu 4ore la scoala si vreo 2 ore acasa sau in cel mai bun caz inca 4 acasa – ci inca 10 ore la hagwon dupa scoala. Si

asta zi de zi, constant, fara ca cineva sa considere ca un copil de 10 ani care munceste incontinuu este “supraincarcat” si are prea multe teme pentru acasa si sa ceara “usurarea” programei scolare. Daca, prin absurd, programa scolara ar fi “scurtata” si elevilor nu li s-ar mai cere la fel de mult la scoala, parintii ar fi cei care si-ar obliga copii sa munceasca suplimentar in timpul ramas, i-ar da la ore suplimentare (si ar plati sume consistente pentru aceste ore suplimentare) si i-ar supraveghea sa nu aiba timp decat pentru invatat. Deprinderile acestea, de la 7 ani incolo, se acumuleaza astfel incat chiar dupa ce termina scoala formala ei muncesc la fel de mult. Cam cum este la noi legat de acest aspect al educatiei primare (pentru a nu spune nimic legat de munca si valoarea ei)? :) Un aspect foarte important legat de munca este responsabilitatea fata de ceea ce faci si aici am sa dau doua exemple. Primul se refera la toaletele publice din Seoul. In Seoul exista in fiecare parc, complex comercial sau – mai ales – statie de metrou toaleta/toaleta publica/publica foarte curate si foarte moderne. Fiecare dintre aceste locuri are propria sa femeie de serviciu care raspunde de el si are fotografia cu numele si datele de contact pe perete, langa lavoar. Ea este responsabila de ceea ce este acolo, faptul ca este curat sau murdar in acel loc este asociat direct cu o persoana astfel incat munca este foarte personalizata (mai mult, asumata chiar in acel caz). Al doilea exemplu este legat de instalatori. Cat am stat in campus mi s-a intamplat sa am o defectiune la baie si a trebuit sa chem instalatorul de acolo. Am avut o perioada de cumplita ingrijorare legata de interactiunea cu instalatorul-de obicei la noi instalatorii sunt unele dintre persoanele cele mai enervante, sparg, darama, lasa murdarie in urma si mai te si “cearta” ca nu ai fost atent in actiunile tale care, uite, au avut consecinte dezastruoase. Si, in plus, instalatorul este o persoana care vine imbracat cu haine ponosite (doar lucreaza cu ele si nu “se merita”sa la strice pe cele bune) si e insotit de o geanta-sacosa-geanta-sacosa din care se itesc ustensilele de lucru, care zdrangane in timp ce el merge. Cam asta e imaginea pe care o ai legat de instalatorul de la noi-cel putin eu o am. De aceea cand la usa camerei a aparut o persoana imbracata impecabil in uniforma, cu ochelari si camasa curata, cu manusi in maini si numai cu un singur instrument de lucru in mana am crezut ca a gresit camera si ca este o persoana de la verificarea instalatiei electrice si nu instalatorul care venea sa repare ceva. Iar modul in care si-a facut treaba – in 2 minute si nu in jumatate de ora – a fost la fel de neasteptat pentru mine, care imi planificasem o jumatate de zi pierduta din cauza defectiunii :) • Planificarea si ordonarea actiunilor. Pentru cine vine din Romania asa ceva nu este evident dar ceea ce nu e vizibil, din nou, este fundamental. Cred ca exemplul cel mai la indemana pentru a intelege de ce este importanta planificarea ar fi sa va intrebati fiecare daca aveti sau nu aveti agenda in care sa notati ce faceti cotidian si ce aveti de facut in urmatoarele zile. Daca aveti o astfel de agenda anuala sunteti clar un om hiperordonat in Romania actuala. Dar ce ati zice de agende pentru trei ani de zile? Aveti asa ceva? Ei bine, eu am acum si un fel de “Jurnal” personal pe trei ani de zile si o agenda normala pentru trei ani de zile si, in plus, un caietel cum la noi nu exista – “*Study planner*” si le am pe toate de la Seoul. Trebuie sa spun ca am agende personale de peste 20 de ani (le schimb anual) deci am incercat tot ce se poate gasi pe piata atat in Europa cat si in America dar asemenea lucruri inca nu am avut :)

• Dragostea de tara/Cat de mult isi iubesc tara. – iar este un lucru ciudat pentru noi care suntem foarte “suparati” pe tara noastra. Cred ca un coreean nu ar pricepe in veci celebra expresie romaneasca “Avem o tara minunata, pacat ca este locuita”. Adica, pacat chiar si de tine, cel care vorbești (asta doar in cazul in care nu ai fi deja cetatean al altei tari), pentru ca fraza inseamna ca esti suparat si pe tine, pe ceea ce nu faci si ceea ce faci-asa ar gandi un coreean mediu. De exemplu, pe domnul Park (care este profesor de matematica pensionar la ora actuala) eu l-am cunoscut dupa ce am fost la un spectacol de muzica si dansuri coreene (am spus anterior de el, la Seoul Nori Madang) iar el a venit la mine si a inceput sa vorbeasca cu un strain pentru ca a vazut “ca sunt interesata de cultura nationala a Coreei”. Iar o intrebare: Daca vedeti un strain care fotografiaza case vechi din Bucuresti intrati in vorba cu el plecand de la ideea ca el se arata interesat de cultura si istoria Romaniei? Spun asta pentru ca discutia de dupa

(invitatie la o cafea facuta de dl Park) s-a purtat in jurul culturii si istoriei din Romania si Coreea iar nu in jurul problemelor pe care el le are sau a politicianilor si a situatiei negative generale din Coreea :) • Sentimentul si mandria apartenentei la un grup special-poporul coreean. Iar asa ceva e diferit de ceea ce e la noi pentru ca daca coreenii isi iubesc tara implicit ei se simt mandri ca sunt coreeni si afirma asta. De aici legatura speciala pe care o au cu promovarea culturii lor (care este o "carte de vizita") si, de aici, importanta **Hallyu**

http://www.amazon.com/Hallyu-Influence-Korean-Popular-Culture/dp/8952112016/ref=sr_1_1?ie=UTF8&qid=1320343330&sr=8-1) e clar ca Hallyu este o problema "arzatoare" mai

ales a factorilor de decizie si asta se vede chiar in conversatiile cotidiene cu oameni obisnuiti care, inevitabil amintesc de Hallyu si succesul lui in exterior (mie mi s-a intamplat ca persoane obisnuite sa vorbeasca despre asa ceva chiar daca am discutat numai 15 minute sau o jumătate de ora). Ideea de baza este ca astfel are loc promovarea unei culturi unice si a unui popor (istorie, spiritualitate, limba) unic in intreaga lume. La noi cum este cand vorbim despre Romania si despre poporul roman intre noi sau cu un strain? Ce spunem? :) **Exista ceva care nu v-a placut in Coreea? Daca da, ce anume?** Mancarea. In casa nu gatesc picant sau gras astfel incat mancarea iute este ultimul lucru pe care l-am apreciat – tine de "obiceiuri gastronomice" personale. In timp insa m-am obisnuit cu mancarea si, uneori, mai ales acum, cand este mancare de regim in casa, din nou, as manca ceva foarte iute :) **Ce intrebare v-ar fi placut sa va fi adresat, la care sa fi dorit sa raspundeti si nu am facut-o? Care este raspunsul?** Nu stiu. Mai degraba v-as intrea: Ce ati vrea sa stiti in plus despre Coreea? Ce subiect v-ar place mai mult sa discutati-chiar cu cineva care stie lucrurile "la suprafata". Not?: *Interviul a fost realizat de Laura T. în decembrie 2011.* Doamna Valentina Marinescu: sociolog, doctor ?i lector la Universitatea din Bucure?ti,

Studii: ©Licen?iat, Facultatea de Filozofie, Bucuresti, 1990; ©Doctorat în sociologie, Universitatea din Bucuresti, 1994. "Transformări structural-func?ionale dup? 1990". **Activitate didactic?:** ©Cursuri de sociologie, 1990-1998; ©Industria culturale; ©Metode ?i tehnici de cercetare internati?ionale ©Rolul culturii din estul Europei -între 1996-1998; ©University, SUA., cu participarea unor profesori americani. **Domenii de specializare generale:** ©Sociologia mass media. **Distinc?ii:** pentru volumul *Construc?ia simbolică* (1998) și pentru volumul *Construc?ia simbolică* (2000). **Lucruri ?tiin?ifice:** ©Construc?ia simbolică (coautor), 1998; ©Rolul mediilor de comunicare (coautor), 1996 (coautor), 1998. <http://www.unibuc.ro> <http://sas.unibuc.ro/index.pl/vmarine>